

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. XXI. Prohibetur David ædfificare templum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

labat: Hoc tam raræ virtutis ab unâ sui despicientiâ A habuit Martinus.

Laudem ex eâ re parentes maximam adipiscuntur, præsertim si summi ordinis sint, quando liberos sic educant, ut ij sese non æstimare discant. Fuit ut magni principis filiolus pueruli lusu vitreum orbiculum frangeret. Citatus ob id ad ferulam: Quid, ait, Princeps sum, & vile vitrum non ausim pertundere, ni prius licentiam rogem? Hoc dicti mater rescians: Quid tu puer, inquit, Principem te jactare audes? Fungus es. Et quotiescunque interrogabis fueris, quis sis, me volente ac jubente respondebis semper: Fungus sum. Ab eo tempore complures sepiculè subornati sunt, qui magna audentum recreatione quærent: quis enim es tu? Non aliud parvulo Principe respondente, quàm hoc: Fungus sum. Quod mater filio id sui contemptor sibi occinit perperam: Fungus es. Et quisquis exte quæserit: Tu quis es? dic cum veteri Poëta: * Caudex, stipex, fungus sum.

Vir doctissimus juxta & facundissimus Innocentius de Angelo, quod præsci Annales memorant, ut æstimationem sui & pretium calcaret, seipsum alliis & cepis oneravit vilissimè vestitus, urbem, in quâ notissimum eruditio fecerat, obivit, nec aliud amovit, quàm contemni ab omnibus, quando se ipse plus omnibus contemneret. Sui contemptor illud Davidis assidue usurpat, Ludam, & vilior sum. Quidquid cachinnorum domi vestræ est, ô dicaces sanniones, in me unum expromite, irridete, protervè mihi illudite, omnibus me ignominii appetite, graviora meipso judice sum meritis; stultitias ingentes & plurimas commisi, cur iniquè feram, hominem temerariè stultum irridiculo haberi? isto vas signum operculo.

Certa ad Humilitatem via, sui despicientia. Et tantò quis Deo est vilior, quantò sibi pretiosior; tantò autem pretiosior, quantò ipse sibi vilior.

CAPVT XXI.

Prohibetur David edificare templum.

ARcâ in tabernaculum recens conditum deductâ, & bellis aliquantulum sopitis, David omni cogitatione curâque in propagandum Dei cultum incubuit, doluitque se domum de Cedro structam habitare, Arcam Dei hospitiu non digno diversari. Idcirco Nathanem vatem accersens deliberationem habuit, Consilium struendi templi valde probavit Nathan. David Nathanis autoritate animatus, propè decrevit ædificium sacrum aggredi. At nocte proximâ Deus Nathani suam sententiam aperuit, nollet se à Davide condi templum, sed à Davidis filio. Ne verò Davidi hoc Dei decretum videretur durius, ingentes addidit promissiones: Fidelis erit domus tua, & regnum tuum usque in sempiternum ante faciem tuam, & thronus tuus erit firmus jugiter. Mox loco confurgens David ingressus est Arcæ tabernaculum, & precatione prolixâ summas Deo gratias egit, de tantis in se suisque favoribus, rogavitque Deum, ut porrò suis esse Pater non desineret. Hic illustria quatuor documenta erunt expendenda.

1. Omne gaudium Deus luctu temperat. 2. Ingens ædificandi templi desiderium repressit Deus, & Davidis filium templi architectum elegit. Quâ in re David divinæ voluntati suam insigniter subjunxit. 3. Humanissimam Dei munificentiam Davidi exhibuit, nihilominus eum ad sui contemptum provocavit. 4. Ad Arcam in tabernaculo sitam in divinas se precationes rex optimus effudit. Atque hæc paulò explanatius jam tradenda.

I.

I. Omne gaudium Deus miscere luctu assolet. r. Omne gaudium Deus miscere luctu assolet. Cælestia solum & æterna gaudia ab his mixturis sunt immunia. In ceteris ubi mel, ibi fel. Vbi uncia mellis, ibi sepius dunt sunt fellis. Solennis Arcæ pompa duplex lætabile & festos dies peperit, triumphos habuit splendidissimos, merum mel. Sed Deus sat fellis affudit, nam Oza subitâ morte corruit. Ita hoc gaudium sine luctu nequirit finiri, idque in supplicatione primâ. In altera omnia iterum lætitiis & triumphis exultabant: sed neque hic fel defuit. Vix enim David domum dicit cumulatus gaudio, mox eum invasit conjunx, & mediastinum vilissimum fatuæ levitatis arguit, & irrisit. Hinc assentior veteri Iambo.

Dans & foris agrè quod sit, semper est san. In hac mortalitatis valle ubi copiosissime crevit Abinthites, nemo bibit merum meracum; nullo id pretio comparabile est: nemo gaudiis ex omni parte sinceris fruitur.

Afflictio, indivisa virtutum est comes. Rectè agis? Non procul erit invidia. Malè agis? In sinu mala conscientia, in tergo hæret Nemesis. Vbi mel, ibi & fel perpetuâ conjugatione.

II. Decreverat David edificare templum, idque animo sinèque optimo. Huic Deus per Nathanem respondens: Nolo, ait, ut tu id facias, tuo hanc filio reservabis curam. Objecerit hinc David: Præclarissima quæque pro divinis honoribus cogitavi agere; non sinor. Sineris, mi David, sed non sineris tuo id arbitrio facere, sed divino. Et ne istud regem gravius affligeret, sententia in celo late redduntur causæ. Non ædificavit. Multum sanguinem effudisti, & plurima bella bellâsti; non poteris edificare domum domini meo, tanto effuso sanguine coram me. Filius, qui nascitur tibi, erit vir quietissimus, faciam enim eum requiescere ab omnibus inimicis suis per circuitum, & ob hanc causam Pacificus vocabitur. Pacem & otium dabo in Israël cunctis diebus ejus. Ipse edificabit domum domini meo. 2. Bellatorem te volo, non architectum. Sed etsi jam non sint bella; non multò post erunt, & tibi otium ædificandi non dabunt. 3. Voluntas Dei, cui placuit in fieri, nec aliter. Potuisset Davidi Deus septennium pacè optimum indulgere, quod templo struendo daret; quanto quidem tempore Salomon structuram eam perfecerat. Sed aliud divinæ voluntati visum est. Voluntas Dei pro sexcentis causis, pro mille rationibus est. Causarum satis est, Deum velle, nil ultra quæras. Id quidem Davidi acerbus fuit nuntius, ab ædificio templi se exclusum, quia tamen ita Deo placuit, suam penitissimè ad divinam voluntatem conformavit. Factus est quod voluerit Deus, ædificare, non ædificare, ligna, lapides colligere, quos alius componat, in utrumque paratus. Nihilominus David graviter sensit, se animo & votis non posse obsequi, quandoquidem eum Nathan, antequam decretum Dei sciretur, in illis ædificandi cogitationibus plurimum confirmarat his verbis: Omnia, quæ in corde tuo sunt, fac, Deus enim tecum est. Vestra Majestas magno animo id instituti, quod mente versat, aggrediatur. Res magnæ molis est & opus præclarissimum, quod Deo non poterit non placere.

Secundâ.

Placuit certè Deo, Davidem hoc velle, imò cum hoc velle, voluit Deus; noluit tamen, ut ipse ædificaret, sed filio ædificaturo materiam præpararet. Quod certè plurimum afflixisset optimum regem, nisi suam divinæ voluntati perfectissimè afflixisset. III. Deus in Davidem humanissimus & liberalissimus: Quod cogitasti in corde tuo, inquit, edificare nomini meo, benefecisti, hoc ipsum mente tractans. Veluti gratias agit Deus famulo suo de operâ sibi non præstitâ, sed præstandâ grati fecisti.

Deum in Davidem liberalissimè fuisse. 1. Reg. c. 8. v. 18. * Hebraicè præstandâ grati fecisti.

Quidam nobilibus par.

Tiratio, Innocentius de Angelo.

Davidi templi ædificatio deliberatur.

Quæ inhibentur, ingentibus promissionibus additis. 2. Reg. c. 7. v. 18. De quibus gratias agit Deo.

Quatuor documenta.

præstandâ. Ita benignissimus Deus cum suis suaver solet agere. Quod in psalmis laudans David: *Cum sancto, inquit, sanctus eris, & cum viro innocente innocens eris, & cum electo electus eris.* Profecto & cum humano humanus eris, cum liberali liberalis eris. Nimirum nostros mores induit Deus, & quales nos in illum sumus, talis ille in nos est. Verè, quod Paulus dicit, *benignitas & humanitas apparuit Salvatoris nostri Dei.* Liberalissimum in Davidein Deus sic egit, perinde si dixisset: Permittere non soleo, ut mei me famuli liberalitate vincant: tu mihi ædificare volebas domum, sed quæ dirui potest, & diruetur, ita quidem, ut nec lapis super lapidem sit mansurus, at ego ædificabo tibi domum æternam. Quod dilucidè Dei vicem promittens Nathan: *Prædicat, tibi Dominus, inquit, quod domus faciat tibi Dominus. Qualem obsecro? Stabilitam thronum regni ejus usque in sempiternum.* Interea tamen, ne hæc humilitatem Dei ac liberalitatem sese offerat David, in memoriam illi revocatur originis vilitas: *Ego te tui de pasceis sequentem greges. Cogita quis fueris? opilionem exuisti, me jubente, & induisti regem.* *Madama tibi & sceptrum, me donante, gratis obvenérunt. E tantillo tantus evasisti, favente Numine. Ita nobilissimi quique, cujuscunque sint ordinis & dignitatis si abavos, avavos, tritavos, & ad originem familiæ primam revocent gradum, quem invenient: Seneca id credemus: Bona mens, inquit, omnibus patet: omnes ad hoc sumus nobiles. Nec rejicit quemquam Philosophia, nec elegit: omnibus lucet. Patricius Socrates non fuit: Cleanthes aquam traxit, & rigando hortulo locavit manus: Platonem non accepit nobilem Philosophia, sed fecit. Quid est, quare desperes his te posse fieri parem? Omnes hi majores tui sunt, si te illis geres dignum. Geres autem si hoc protinus tibi persuaseris, a nullo te nobilitate superari. Omnibus nobis totidem ante nos sumus, nullius non ortho ultra memoriam jacet. Plato ait: Neminem regem non ex servis esse oriundam, neminem non seruum ex regibus. Omnia ista longa varietas miscuit, & sursum deorsum fortuna versavit. Quis ergo generosus? ad virtutem bene à naturâ compositus. Hoc unum est intruendum, alioqui si ad vetera revocas, nemo non inde est, ante quod nihil est. A primo Mundo ortum, usque in hoc tempus, perduxit nos ex splendidis sordidisque, alternata series. Non facit nobilem arvium plenum fumosis magnibus, nemo in nostram gloriam vixit: nec quod ante nos fuit, nostrum est. Animus facit nobilem: cudex quacunque condicione supra fortunam licet surgere. Nota itaque te non esse equitem Romanum, sed libertinum: potes hoc consequi, ut solus sis liber inter ingenuos. Quosmodò? inquit, si mala bona que non populo auctore distinxeris. Intruendum est, non unde veniant, sed quo eant. Si quid est, quod beatam vitam potest facere, id bonum est suo jure: depravari enim in malum non potest. Ita hæc dona originis & præcipiæ gratis & dormientibus obveniunt.*

Ludovicus XI. Galliarum rex, quod Ecclesiastes notus memorat, in eade summâ Canonicorum, sacris interfuit, audiitque eo manè unum aliquè e Canonicorum cætu obiisse. Dum in templo est, videt casu in vicino sacello dormientem sacerdotem, huic dici jubet, defuncti mystæ sacerdotium ad ipsum transitorium, ut omni vitâ possit verè dicere, fortunam sibi optimam obvenisse dormienti. Ita Deus è caulis, è pasceis Davidem ad purpuram, ad solum evexit. Munera Dei sunt gratuita.

IV. Davidis ad Deum precatio affectuum sanctiorum plena fuit. Orationis exordium à sui contemptu ducens: *Quis ego sum, Domine Deus, inquit, & quæ domus mea, quia adduxisti me huc usque.* Singularis hic favor est: gratia merissima. Tanta nec petere, sed nec sperare ausus unquam fuisset, quanta in me unum concessisti beneficia: *Quid tibi, mi Deus, in me tantopere placuit, ut me sordibus extractum, evcheres*

A in regale solum? Ut verò monstraret, quàm seriò hæc precaretur, *Ingressus est rex David, & sedit coram Domino.* Perinde rex fecit atque is, cui nuntii venerunt optatissimi, ob quos ad templum properat, & in precibus effusus gratias Deo meminit. Ita rex David sedit coram Domino, non sellam regiam occupando, sed constantissimè precando. Vatablus quidem, Nemini, ait, sedenti licuit orare, nisi regi. Hic tamen non istud jus regis, sed diuturna precandi constantia significatur. Verus erat Verbum: Romanus sedendo vincit. Siquidem gens togata longanimi patientiâ hostes vincere conabatur. Sic Isaias præcipiens: *De-scende, inquit, sede in pulvere, virgo filia Babylon.* Quo iustu poenitentia prolixior indicitur. Iosephus Hebræus de hac venerabundâ regis sessione ita loquitur: *Procidit in faciem David, & status humi more supplicantis adoravit Deum.* Exordium itaque à sui contemptu duxit. Melius sanè nequisset exordiri. Huic tali exordio nam ca narratio affectuum optimorum referta. Nam in ea decies se servum confitetur, undecies Dei in se dominium extollens: *Domine Deus, inquit, Domine Deus meus, Domine exercituum, Deus Israel, &c. Incipe ergo, & benedic domus servi tui, ut sit in sempiternum corat, te, quia tu, Domine Deus, locutus es, & benedictione tua benedicetur domus servi tui in sempiternum.* Capite superiori diximus vicem moniti: *Torus ora.* Id accuratè David præstitit: *Torus oravit, omnes precationi vires impendit; effudit omne cor suum coram Deo.*

Narrationem secuta est confirmatio; exacta gratiarum actio. Hic David disertissimus: *O mi Deus, inquit, cumulasti me beneficiis maximis; nunquam me satis exhibere poterò gratum, tamen si dies noctesque agendis gratiis impendam: è mille me periculis eruiisti, mille me donis immerenter affecisti. Hæc ego verbis nunquam explicare vero. Quid ergo addere poterit ad hæc David, ut loquatur ad te? Hoc solatio est, & cor meum medullitus intimè à te penetrari, & hoc me tibi mille modis devotissimum fateatur servum.* Nec enim pro meritis meis vel minimum, sed divinæ benignitati tuæ totum adscribi debet propter verbum tuum, & secundum cor tuum fecisti magnalia hæc. Ita tibi placuit, ita factum est; meo proflus immerito, tuus in me favor liberalissimus fuit.

Hoc orationis exordium, hanc narrationem & confirmationem admirandus clausit epilogus iste: *Propterea invenit servus tuus cor suum, ut oraret oratione hac.* Quousque igitur, quæso, excurrendum, ut inveniat quis cor suum? Nil esse potest propinquius. Sunt tamen non pauci, quorum cor totum pæne Orbem pervolet. Hi raro domi suæ sunt, animum suum vix unquam inventiunt. At David: *Invenit cor suum, inquit, servus tuus. Cor Davidis in corde Dei se absconderat, & cor Dei in corde Davidis inveniri poterat.* Hoc ajo: *Quidquid volebat Deus, & nolebat, hoc David voluit, noluitque. Ideo: invenit, ait, cor meum non in me, nec in meâ voluntate, sed in Deo, divinâque voluntate.* Quod Chrysostomus in Davide summi estimans: *Propter hoc, inquit, omnia diligebat à Domino misa, non de his, quæ siebant judicans, sed unum solum elaborans, ut in omnibus obediret, & leges ab eo petitas sequeretur.* Beatus, ter beatus, qui cor suum, suamque voluntatem sic perdit in Deo, divinæque voluntate, ut ea nusquam, nisi in Deo sint reperienda. Res summi lucri est ita perdere. Immensum divinitatis pelagus omnia infinito fenore sibi commissa reddet.

Psalm. 17. v. 26. & 27.

Ad Tit. c. 3. v. 4.

2. Reg. c. 7. v. 17.

Ibid. v. 13.

In honoribus vilitatis nostræ reminiscendum.

2. Reg. c. 7. v. 8.

Senec. ep. 44.

Animus facit nobilem.

4. Davidis ad Deum precatio-

nem affectuum sanctiorum plenam fuisse.

2. Reg. c. 7. v. 18.

CA.